

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadencje v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 20. prosenca 1862.

List 3.

Zakrament Ljubezni.

Vvod.

Pesem je nevredna,	Pesem je nevredna,
Vender poje:	Pa tvarina
Serce le izliva	Je skrivnost ljubezni
Čute svoje.	Boga Sina.

1.

Čebela.

Buči po zraku, pesem poje.
Krog cerkve trikrat se verti:
Ob cerkvi po livadah cvetje
Čebeli sladno zadisi.

Nabrala je medu čebela;
Tik cerkve raste oljčica,
Na oljkino pero se vsede,
In menim, da seboj šumlja:

„Po noči in po dnevi zmiraj
Gori pred Večnim večna luč.
In, oljka, to je olje tvoje,
In olje h Kristusu je ključ.“

„Pri maši in skrivnostih svetih
Plamti kardelo mojih sveč;
Pri Stvarniku ljudi in mojem
Svetiti je naj ljubša sreč.“

V cerkvi cerkvenik je olje nalijal,
Vžgal je sveče v daritev sveto;
Solnce blisel v altar je ljubezni,
K masi zapeli zvonovi glasno.

2.

Terta in pšenica.

Po zidu pleza terta,	Sterček pa pikne grozdje,
Ze sad ji rumeni;	Se kaplja pocedi.
Stoji pod terto bilka	Na zerno kane kaplja,
Pšenica, in zori.	Pšenico omeči.

Pripiha veter hladen,
Obé se terčite:
Mé tû in na altarji
Sve skup, si pravite.

3.

Hoja k sv. maši.

Pojeta brata, pa mar žali
Ljud verni njuna pesmica?
V visokem glasu prvi poje,
In drugi v nižjem spremlja ga.

O ne, ne motita nikogar.
Saj pesem ima sladko moč,
In pot naznanja zadnjim vernim,
Ki vrejo v cerkev na polnoč.

O ne, ne motita nikogar,
Saj petje oživi nogó;
Zato naj čutov polno serce
Se zlija v čisto pesmico.

O ne, ne motita nikogar,
Saj samih se ne slišita:
Jimá je v mislih Bog in človek,
Ze v duhu z njim se družita.

4.

Slovo.

Topi pred rešnjim se Telesom;
V obrazu teče živa kri,
Svetno obleko nosi snažno,
Za svet devica ne gori.

Topi pred rešnjim se Telesom;
Domá zlato ji pa leži,
Na zlát ozira svet se strastno;
Za svet devica ne gori.

Topi pred rešnjim se Telesom;
V nemiru zunaj svet živi;
Devica tudi nima mira,
Za svet pa vender ne gori.

In v samostanu zvonček poje,
K daritvi nunam pozvoní.
„Tud mene kmalo klical bodeš!“
Vzdihne, serce se vmiri.

5.

Nuna.

V tiho okno burja snég nanaša,
V celico samotno nunino;
Premišluje časov tek pa nuna,
V vreme se ozira zimino:

„V gorkih dnevih cvetke so cvetele,
Vsajene pod oknom v verticu;
Niso meni, niso svetu rasle,
Rasle so le Kristu, Zeninu.“

So duhte, kadar zavživala
Čudotvorni kruh sem angeljski.
So duhte, kadar misli moje
Romale so v dom nadzemeljski.

Rés da na altarji ni zdaj rožic,
Je pa zemlje, neha gospodar,
Večne je edinosti zastava:
Prëslost, zdanjost, prihod dam mu v dar.“

6.

Meniški brat.

Sprelepo sim sanjal saboto večer:
Pastir sem na jutrovi tratah,
Postajam pri hlevovih vratih,
Saj eda bo mirna, v pokoju je zver.

In v sveti družini brez skerbi skakljam,
Alj Jezus, alj jaz kaj prinašam,
Z njim mater otroče kaj vprašam,
Kot Jezus doraša, dorašam jaz sam.

Prot mestu kraljevemu ljudstvo hiti,
Z družino vred naša vré truma,
Razlegajo ceste se šuma;
Sumi, in menihov me hoja zbudi.

Po noči me vabil je v jaslih leže
Bogelovek, imel sem ga brata;
Sprejel ga dans jutro bom svata:
Sej kloster veleva, želi ga sercé.

7.

Nova maša v samostanu.

V letih, ko vihrajo strasti,
Mladic, blago obdarvan
Z blagom dušnim in telesnim,
Je pobegnîl v samostan.

Ze pri altarji se danes sponinjal je svojih
Živih šé, menim, da tudi pozabil ni mene;
Melil goreče za zlaho, za očeta je v grobu;
Živim in mrtvim sprositi ves blagor ga žene.

Materi blagi se skazal nar boljši je danes; —
Svet ji zarés ni zlata in srebra bil odločil,
Sej je iskala Bogá le goreče na sveto,
Ki novomašnik ga danes je ginjo ji zročil.

Prikazal v sap'ci se je Bog Eliju;
Tud ti na tihem v Njem se zveseluješ.
Menih v ljubezni preden poklekujes.
In njega, svet, in sebe premišljuješ.

Ti v ženinskem ozaljšan oblačilu
Si redovnik, ti uboštvu je nevesta,
Pokoršnja, čistost tebi ste družici,
Ves čas se vglaja ti prot nebu cesta.

Zatoraj veseli se, blagi!
Da nekda od Boga navdan
Zapustil si rano posvetno.
Zatekel si se v samostan.

8.

Duhoven klerik.

Vsak dan zvon k daru presvetemu vabi;
Slišim, ob kamna se palca glasi.
Palca podpora je bromemu možu,
Suknja duhovna pa moža časti.

„Zeljo le eno imel sem na svetu,
V rokah da deržal bi vsak dan Bogá;
Pa me na cilji nazgoda zadene:
Večnega volja ze druga je bla.“

Zvonček po maši potegne služabnik.
Mož pri altarji ljubezni kleci;
Vsak dan mu Stvarnika vžiti ni dano.
Vsak dan pa duša ga bolj zatele.

9.

Noč.

Zgodaj se v pokoj duhoven podal.
Naj se počitek po trudu prilega.
Svetim sanjam se pobožno je vdal:
Zvonček zaklenka. — oh, kdo ga potega?

„Vžgal sem svetilnico, noč je temna.
Oče vstanite, bom žagrad odpiral,
Stolo odenite, de urno greva:
Nekdo omaguje, bo blezo umiral.“

„Naj bo pot dolga, naj hode tesna.
S Kristusam v rokah, za njim je hoditi.
Naj bo tud zima, ta pot je cvetna!“
Sliši cerkovník moža govoriti.

10.

Kuga.

Čudna zmes po zraku plava.
Je v naravi tožno, žalostno;
Zvér po gozdu tiha tava,
Ljudstvo skerbno je, zamisljeno.

Zvon mervtaški več ne poje.
Po vasi pa vender smert divjá;
Zvon molči, na sine svoje
Črna perst pa vedno ropota.

Zvonček le se gorle čuje.
Hitrih nekdo mu sledi stopnja.
Stan njegov in čednost sluje:
Mašnik je, ima v rokah Boga.

11.

Spomin mertvih.

Večkrat so zvonovi peli,	K maši so zvonovi peli,
Peli so veselo, žalostno;	Klicali veselo množico;
Ko so mater k grobu nesli,	Čudež se godil je v cerkvi:
Serce mi je blo oterpnilo.	Bog se je ponižal v hostijo.

Stvarnik neba, zemlje Stvarnik
Na altarji ima posteljo:
Saj je v tvoji, mašnik, moči:
Prosi mi za dušo materno.

12.

Pervo sv. Obhajilo.

Mašnik sveto mašo poje,	Serce mlado težko stane,
Po klopch mladost kleci;	Vender pa je mirno vse;
Deklica, mladeneč svoje	Glava, roka se ne gane,
Bukvice v rokah derži.	Vse pobožno, tiho je.

Ko v podobi vina, kruha
Jezus pride iz neba.
Vse topi se v ognji duha
Pričo živega Boga.

Ze duhoven se obhaja,
Vžije sveto Bešnje Kri;
Mladim Kristusa podaja,
Vse v ljubezni zagori.

Mašnik dnevnik v roke vzame,
Piše zveseljen verstó:
„Pervi moji perve plame
So zedinili z meno.“

13.

Po sv. Obhajilu.

Serce v milih čutih góri.
Duša moja ostermuj.
Kar želé nebeški dvóri.
Serce, duša zaklepaj!

Ki so se pred Njem stresali,
Veka starega možjé.
Stermi, ga stermeče hvali,
V izbi tvoji je, — serce.

V živem plamu germ blišuje:
Bog je klical Mozesa;
Čevlje s strahom odvezuje
Pred obličjem Večnega.

Serce v milih čutih góri.
Duša moja ostermuj.
Kar želé nebeški dvóri,
Serce, duša zaklepaj!

T. Zupan.

Kalvarija.

Kalvarija je slehernimu kristjanu strašno ime.
ime polno groze in rezniga premišljevanja; pa tudi
ime častitljivo, ime polno sladkiga upanja, ker za-
znamuje srečni kraj, s kteriga nam je prisijala da-
nica našiga odrešenja. Na Kalvarijo se nam je s
solzami ozirati iz solzne doline, ako hočemo kdaj
priti na Sion, Božjo sveto goro, v novi Jeruzalem.
kjer bo Bog izvoljenim vse solze obrisal. Na Kal-
varijo, na Zveličarjev križev pot, pod Jezusov križ
— vabijo tudi nove bukve, ki se jim pravi:

„KALVARIJA“

„ali premišljevanje Jezusoviga terpljenja v petnajst
križevih potih z navadnimi molitvami pri sv. maši, za
spoved, za sv. obhajilo itd. Na svitlo dal Jožef
Zupan, korar in fajmošter ljubljanske stolne cerkve,
z dovoljenjem visokočastitljivega ljubljanskiga škofij-
stva, s 14 v jeklo vrezanimi podobami. V Ljubljani
1862.“

Tih izverstnih, za vse stanove primérnih, s tako
umetnimi podobami, kakoršnih še v nobenih sloven-
skih bukvah nimamo, ozaljšanih bukev ne vemo boljši
priporočati, kakor de častitim bravcam podamo njih
„predgovor,“ v kterim je rečeno:

Podobe svetiga križeviga pota, ktere je Jožef
Plank na Dunaji prelepo zmatal po izverstnih narisih
slovečiga katoliškiga umetnika in učenika Firiha, in
ktere so bile 28. vinotoka 1860 blagoslovljene in v
tukajšni škofijski cerkvi sv. Nikolaja slovesno po-
stavljene, so vsim ljubljancem močno všeč, in
sleherniga silno ginejo, kdor jih z vernim očesam
ogleduje. Tudi so se verni iz vsih stanov zelo pridno
shajali k očitnemu obiskovanju svet. križeviga pota
v pretečenim štiridesetdanskim postu. S tem so se
nekterim pobožnim dušam zbudile želje po bukvah,
ktere obsegajo več premišljevanj Jezusoviga terplje-
nja na križevim potu, in ktere so ozaljšane z lepimi,
spodbudljivimi podobami.

Serčno me tedaj veseli, de morem te hvale vredne
želje spolniti, in ustreči pobožnim obiskovavcam sv.
križeviga pota, pa tudi svojim bratom in delavcam v
vinogradu Gospodovim.

Premišljevanja so večji del vzete iz nar boljših
in nar obširnejših bukev za obiskovanje sv. križeviga
pota *), ktere je v nemški besedi spisal Oče Amon i
Bahner, mašnik iz reda sv. Frančška. Te prelepe

*) Jesus das Licht und die Liebe der Welt. betrachtet in 14
Kreuzwegandachten. Aug-burg, 1858. 15. Auflage.

bukve so prvič na svetlo prišle pred 115 leti. Poslednjič jih je pregledal in popravil sloveči mašnik in pisavec Mihael Sincel, in so bile pred tremi leti že petnajstič natisnjene. In ravno to, da so bile že tolikokrat natisnjene, ter so se že več kot sto let med kristjani močno razširjale, jih naj bolj priporoča, in očitno priča, kako koristne, ljube in drage so vernim, ker njih željam in potrebam popolnoma zadostujejo.

Kar je v te bukve sprejetiga iz spisov sv. Alfonsa Ligvorija in sv. Frančiška Salezijana, je povsod natančno.

Slovensko prestavo sta napravila častita gospoda duhovna L. Jeran in A. Zamejic, in nju spise so pregledali visokočastiti gospod korar J. Volc.

Dodane so bukvam prelepe v jeklo vrezane podobe Jezusoviga terpljenja na križevim potu, ki so narejene po izvrstnih narisih slavnega malarja Firiha, in so popolnoma enake neizrečeno lepim podobam križeviga pota, ktere v tukajšni šenklavski cerkvi slehernimu tako globoko v serce segajo. Kar je drugej roka pobožniga umetnika napravila v velikih podobah, se tukaj kaže v manjših obrazih, ktere so lepota v kersanski hiši, in pomoček k premišljevanju in spodbujanju zlasti bolehnim, starim in bolnim v njih samotnim hramu; te podobe, čeravno mutaste, jim po njih očesu na glas govorijo: „O vi vsi, kateri memo greste po potu, pogledjte in pomislite, če je bolečina, kakoršna je bolečina moja!“ Učeni mašnik hvali te podobe v tirolskih listih s temi lepimi besedami: „Vidi in čuti se, da je umetnik molil in globoko premišljeval, in tako je razumel ginljive zgodbe Jezusoviga terpljenja na križevim potu.“ Modra in umetna redovnica (nuna) piše zastran teh podob: „Vdanost, krotkost, izročitev samiga sebe, ljubezen, bolečina je v Jezusu, Marii, Janezu in Magdaleni tako živo zaznamovana, da se v človeku obudujejo za resnico čutila zaupanja, kesanja, poniževanja; pri teh podobah bode vsakteri brez molitevni bukev lahko preserčno molil.“

Sprejmite tedaj blagovoljno te bukve, ljubi kristjani! prebirajte jih prav pridno Bogu v čast, sebi in ubogim dušam v vicah k zveličanju, da se vam bolj in bolj greh pristudi, da bote čezdalje bogoljubniši, svetejši in podobniši svojimu Jezusu v življenji, terpljenji in smrti.

Nebeški blagodar, kateri je vidno pomagal postaviti križev pot v naši škofijski cerkvi, kateri je spremljal več kot sto let zgorej imenovane Bahnerjeve bukve, naj spremlja tudi te bukve po slovenskih mestih, vaseh in hisah, da se bodo nahajale pri mnogih družinah po vsi slovenski deželi, zmiram zvesti sveti katoliški veri, da bode v njih usejano seme besede Božje tudi v lepim, dobro obdelanim slovenskim nagraju Gospodovim stoterni sad obrodilo!

Vse k večji časti Jezusa križaniga in njegove žalostne Matere Marije!

V Ljubljani v god obiskanja prečiste Device Marije 1861. J. Z.

De bodo častiti bravci vedili to delo bolj ceniti, naj podamo tudi še majhen pregled njegove tvarine. V začetku je silo tehtin nauk od križeviga pota ter pojasnenje mnogoterih sploh malo znanih reči zastran križeviga pota, in kratek navod od premišljevanja. Nasledva 15 križevih potov. Prvi križev pot je odmenjen za adventni in božični čas do nedelje Septuagesime. Življenje Jezusovo do 30. leta. 2., 3., 4., 5. in 6. so pripravni za čas od Septuagesime do Velike noči. — Drugi pred oči stavi križaniga Jezusa kakor luč svetá zoper krive nauke, zmote in hudobne zglede; — tretji razkazuje Jezusa kakor

nedolžniga spokornika; — četrta, peti, šesti so pripravni, kadar se moli za odpusenje grehov in za milost Božjo; Jezus, ljubezen svetá, toži čez nehvaležnost človeštva in grešniku na serce govori. — Sedmi je za žalostne in nesrečne, ki jih Jezus na križev pot kliče, da bi jih odžalil. — Osmi je za pobožne in bogoljubne duše, ki jih Jezus k ljubeznjivemu pogovoru vabi. Ljubeznjive iskric, zakaj moramo Jezusa čez vse ljubiti. — Deveti je za dan sv. Obhajila; zaupljiv in ljubeznjiv pogovor Jezusov s pobožno dušo ob dnevu sv. obhajila, za Veliki četrtek, v dan sv. Rešnjiga telesa in ob četrtekih skoz leto. — Deseti je za čas od Velike noči do Binkošti; Jezus, veliki zmagovavec, na križevim potu razkazuje, kolik imenitni dobiček dosega tisti, ki pobožno živijo, in koliko silno škodo terpijo tisti, ki Njega ne nasledvajo. — Enajsti je za Binkošti in druge čase v letu, ter se moli za sedmere darove sv. Duha. — Dvanajsti je za praznike presvete Marije Device in razkazuje ljubezen in terpljenje Jezusa in Marije — pobožnim kristjanom, ki Marijo ljubijo, v tolažilo in Marii v čast in hvalo. — Trinajsti, za praznike svetnikov Božjih, uči sveto živeti, kakor so svetniki živeli. Jezus je vir vse svetosti, križev pot prava in nezmotljiva učilnica čednosti. — Štirinajsti, za čas kake nesreče, potrebe, britkosti ali šibe, ki zadeva cele dežele, posamezne občine, deržine ali osebe, se moli, da bi Bog odvernil šibe in strahovanja, postavimo, vojsko, lakoto, bolezen, sušo itd. — Petnajsti se moli za srečno zadnjo uro. Jezus razodeva na križevim potu skrivne zaderge hudobniga duha, ki jih nastavlja na smertni postelji, in uči zveličano umreti.

K lepi podobi vsaciga štacijona je pristavljena obširna razlaga podobe, namreč oseb in dogodbe, ki so pred oči postavljene. To bo pomagalo, da bo mogel bravec globoki pomen pred oči postavljenih reči bolj zapopasti in terpljenje Jezusovo bolj ginjeno ter z večim sadom premišljevat; pa bo tudi spoznaval veliko vrednost umetnih štacijskih podob v tih bukvah, kakor tudi v ljubljanski stoljni cerkvi.

Za križevimi poti nasledvajo 3 posebno lepe maše, molitve zjutraj, zvečer, za spoved, sv. Obhajilo, litanije v čast Jezusoviga terpljenja, in druge od 7 žalost Marije Device, pobožnosti k Jezusovim 5 ranam, 7 žalost M. D., 3 molitve h križanemu Jezusu, premišljevanje na grobu Zveličarjevem, posebno pripravno pri obiskovanji božjih grobov veliki teden, in poslednjič molitve za srečno zadnjo uro.

Ako se spomnimo, koliko križevih potov je bilo ravno pretečene leta skoraj neprenehama po Slovenskim napravljanih in po č. oo. frančiškanih blagoslovljenih, in kako radi naši kristjani to pobožnost opravljajo; se je stanovitno zanesti, da bodo te prelepe bukve, polne spodbudnih naukov, molitev in svetih občutkov, z velikim veseljem sprejete, močno pridno brane, ter bodo kakor pravi ljudski vsakdanji kruh obilno dobriga sadu rodile. Tega se je toliko bolj nadjati, ker bodo bukve pri lepi opravi in velikim obsegu silo dober kup.

Ako se namreč pomisli, da je cena papirja za $\frac{1}{4}$ poskocila, da štirinajstere štacijske podobe (pri Manz-u v Regensburgu v jeklo vrezane) zavoljo navedka pri bukvarjih same veljajo 1 gold. 26 kr., in da bodo na prav lep papir (križevi poti z velikimi čerkami) natisnjene bukve 28 tiskanih pol obsegale, ki bodo pa vender s podobami vred v usnji vezane le okoli 1 gold. 70 kr. (brez podob z usnjatim herbtam pa le okoli 90 kr.) veljale; bo sleherni poterdil, da

Kalvarija bo nar lepši in ob enim nar cenejši dosihmalnih slovenskih bukev.

Ker je bilo pa že dosti vprašanja po teh posebnih bukvah, naj povemo, da semanji teden (pred Svečnico) se bodo zanesljivo že dobivale (pri Ničmanu, Sverljuga-tu vstrie stoljne cerkve, pri Šenklaškimi mežnarji itd.) Kteri bi jih želeli več skupaj vzeti, bi nar bolje storili, ako bi se obrnili do prečastitiga gospoda, ki so jih na svitlo dali. Tudi je pomniti, da podobe s slovenskim podpisom se morajo nasproti napravljati in zavoljo velike dragine jih ne kaže veliko na enkrat naročevati; naj torej hitijo, kteri želé bukvé s podobami iméti.

Vosimo tedaj, da „Kalvarija“, ki ima križeviga pota pobožnosti za celo leto, naj bo ljubim Slovincam vsih stanov pravi vsakdanji kruh za žalostne in vesele dni, za praznike in delavnike; naj jim bo živ studenec vsake vtéhe in tolažbe, ki neprehajata teče iz Kristusoviga terpljenja njim, ki so dobre volje.

K sklepu pa opomnimo, da bodo ravno ta gospod tudi lepi križev pot od zvel. Leonarda Porto-Mavriškiga z velikimi čerkami v nemškem jeziku pri g. Blažniku v malo tednih dali natisniti. Križevimu potu bo pridjan poduk od križeviga pota s pristikam zgorej imenovanih molitev, in lepšale ga bodo ravno te podobe.

Katoliško duhovstvo in narodnost.

Beseda, ki jo je govoril v. č. g. Fr. Kosar, špiritval, v Marburški slovenski čitavnici pri shodu 8. grudna 1861.

(Konec.)

III. Meje, kterih katoliško duhovstvo zastran narodnosti nikdar prestopiti ne smé.

Perva meja je resnica. Po čem hrepenijo sedanji čas vse narodnosti? Njih geslo je: svoboda in zopet svoboda. Ali temelj svobode je resnica. „Ako vi ostanete v moji besedi, bote spoznali resnico in resnica vas bo osvobodila.“ (Joan. 8, 31—32.) Narodnost tedaj, ktera si z lažmi in zvijačami pomagati hoče, kakor zdaj laška narodnost, ali pri nas tudi zlobno nemškutarstvo, je že sojena pred prestolom kersanstva, ona že nosi na čelu pečat zaverženosti, v sercu pa želo razpada in pogina. Nobenemu, posebno pa duhovnemu rodoljubu ne smé tedaj ne beseda iz ust, ne čerka iz peresa smukniti, ki bi ne bila vsestransko resnici primerna in v resnici vterjena. Ako bi kedaj narodnost mejo resnice, posebno bodi si kterekele resnice sv. vere prestopiti hotla, mora vsak pošten rodoljub, zlasti vsak katolišk duhoven obstati kakor nepremakljiva skala in na mejniku besede brati, ktere je božji perst zapisal: Do tu sem, in ne dalje. Resnična vernost in zvestoba do visokega prestola je v ravno tem obsežena.

Druga meja je pravica. „Vsakemu svoje — enaka pravica za vse,“ so pravdoslovne prislovice, vterjene v besedah Kristusovih: „Kakor hočete, da vam ljudje storijo, tako tudi vi njim storite.“ (Luk. 6, 31.) Tirjajmo tedaj in terdimo svoje pravice postavno, resno, stanovito, pa tako, da nikdar ne žalimo pravic drugih, še manj pa kedaj poželimo, ustanoviti svojo slavo na grobljah pravic sosednjih. In ako bi nam tudi sosednji narodi krivico delali, ne povračujmo huđega s huđim, temuč premagajmo huđo z dobrim. (Rom. 12, 21.) Narodnost,

ki pravice drugih narodov zatira, je tir kersanstva in z njim tudi blagoslova božjega že zgresila in prej ali poznej bo prišla ura, da s kakoršno sodbo je sodila, s takošno bo tudi sama sojena, in s kakoršno mero je merila, s takošno se bo tudi njej nazaj merilo. (Mat. 7, 2.) To sodbo božjo najdeš lahko zapisano na vsakem listu zgodovine.

Tretja meja je ljubezen. Ona je tesnejši, kakor meja resnice in pravice. Lahko bi namreč včasih še besedico rekli, ki bi ne presegla ne mej resnice, ne pravice, pa ljubezen nam bo svetovala, rajši tudi tako besedo velikokrat zamolčati, da nepotrebno in nepridno sere ne žalimo, sovražnih strast ne budimo in nasprotnikov še huje ne razkačimo. Mejo ljubezni sv. pismo tirja razločno: „Kdor ne ljubi, ostane v smerti.“ (1. Joan. 3, 14.) Narodnost brez ljubezni je tedaj mervta in naroda svojega k življenju peljati ne more. Pretehtajmo tedaj vsako besedo na tehtnici ljubezni in govorimo in pišimo tako, „da se bo nasprotnik sramoval, ker ne bo imel kaj huđega od nas reči.“ (Tit. 2, 8.)

Četerta in poslednja meja pa naj bo ponižnost. Ni lepa hvala iz lastnih ust človeka, že pregovor pravi: Kristus pa uči: „Vsak, kteri se povišuje, bo ponižan.“ (Luk. 14, 11.) So bili in so ljudje, slepo sami v sebe zaljubljeni, kteri se nikoli ne utrudijo, sami sebe poviševati in povzdigovati svojih narodnih krepost čez zvezde visoko, v tem ko sosednje narode manjši od cestnega blata cenijo in jih taptajo zaničljivo, kakor blato. Kersansko serce jih miluje in misli: „Napuh gre pred padcem.“ In zares; povej nam ohola nekdanja rimska narodnost, ki si ponosno in z zaničljivim zasmehovanjem gledala, kako so ptuji knezi in narodi šli skoz jarem tvoje sužnosti, kje je zdaj tvoja ogromna slava? Kakor visoko si se povzdigovala, ravno tako in še bolj globoko si se pogreznila v prepad svojega vničenja; še tvoje ime se ne bere več na licu Evropinem. — Ne podajmo se nikdar, prečastiti gospodje! na to pogubljivo pot narodnega napuha, spoznajmo velikoveč ponižno z apostolom Pavlom, učnikom narodov, da smo po naturi tudi mi otroci jeze Božje, kakor vsi drugi narodi, (Ef. 2, 3.) to je: da sami iz sebe kaj dobrega nimamo, in ako kaj imamo, da je dar milosti Božje, posebno pa sad kersanske omike, ktera po spričevanji zgodovine tudi nar sirovši narode požlahtni, ker jih, divjake še, vsadi kakor cepiče v nebeško tertó, Jezusa Kristusa. Kaj tedaj imamo, predragi bratje! da bi ne bili prejeli, ako smo pa prejeli, kaj bi se hvalili, kakor da ne bi bili prejeli. (1. Kor. 4, 7.) — Pustimo tedaj vso prazno lastno hvalo, obnašajmo se pa tako omikano, priljudno, pošteno, in delajmo z roko, z besedo in s peresom tako čversto, pogumno, izverstno in stanovito, da bodo drugi narodi, ako jim je drago, naše čednosti in dobre dela hvalili, in taka hvala naroda našega bo prijetna dišava pred ljudmi in Bogom. Le pogledjmo na svoje brate na Českem. Njih izverstna literatura je že pred leti pozornost v literaturi gotovo bogatih Nemcev obudila, in marsiktero delo v nemško prestavljeno berejo Nemci s pohvalo in pridom. Omenim tukaj samo vérne škofa Jirsika in starožitnost šafařikovih. Take zglede posnemajmo tudi mi in dopolnili bomo zapoved Kristusovo, da naj naša luč sveti pred ljudmi, da bodo naše dobre dela vidili in hvalili Očeta, kteri je v nebesih. (Mat. 5, 16.)

Ako katoliško duhovstvo v teh mejah in po teh pravih narodnosti obdeluje, si sme svésto biti, da dela v duhu kersanstva. Bog bo gotovo z njim, in

kdo bo zoper njega. (Rom. 8, 31.) Podobno bo „modremu možu, kateri je sozidal svojo hišo na skalo; in ploha se je ulila in prišle so vode in vetrovi so pihali in so se v tisto hišo vperli, in ni padla, zakaj vstavljena je bila na skalo. (Mat. 7, 24–25.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Bogoljubna želja zastran keršanske umetnosti. Veči del so po mestih, terjih, še tudi vaséh, na primérnih krajih pod milim nebom postavljeni štacijoni za križev pot ali tako imenovane Kalvarije, nekaj lepo narejene, nekaj tudi ne.

Ljubljana nič taciga nima. Znano pa je, de cerkve na Krajskim sploh se z lepo in bogato napravo nad unimi po sosednjih deželah skazujejo, de se zlasti naše čezdalje bolj olupčevano glavno mesto nad veliko drugimi mesti našiga cesarstva s svojimi zalimi cerkvami ponaša. Torej tudi podpisana pobožno in umetoljubno prebivavstvo prijazno vabita, de naj bi svojo misel razodelo, ali bi se mogli zadosti obilni pomočki upati in doseči, de bi se tudi tukaj pri Ljubljani take kapele ali štacijoni napravili? Z zednjenimi večimi in manjšimi močmi se dá kaj napraviti, ki bo Bogu v čast, pa tudi v slavo mestu in domačim umetnostim. Ker je pred vsim drugim na tem ležeče, de se ta reč dobro začne, torej podpisana naznanujeta, de sta voljna, resničnim podpornikom tega blaziga namena to reč bolj natanko razložiti, kot se v tem listu more. Milostni knez in škof so obljubili to delo blagovoljno podpérati, ako bo občinstvo to misel dobro sprejelo, kar upamo in svésto pričakujemo, in dovolili so Njih milost še, de se smé podoba ali model tega dela v knežji škofijski pisarnici na ogled postaviti, kjer se bodo tudi podpisi in darovi za to sprejemali.

Za izpeljavo stavbnih reči se bo zbral odbor veljavnih móž, malarsko in podobarsko opravo pa sta si sebi prideržala **Francišsk žl. Goldenstein, malar.**

Francišsk Zajic, podobar.

V Ljubljani mesca prosenca 1862.

Iz Ljubljane. Odbor za milošino je razposlal po mestu zapisnike, na ktere naj bi sleherni zapisal, koliko bi bil voljan na mesec, kvatre, pol leta ali na leto dajati, de bi se beračenje po hišah, kolikor se dá, zmanjšalo in ustavilo.

Iz Ljubljane. Dvanajsti prosenec 1862 je bil za slovensko narodnost spomina vredin, vesel dan, da malo tacih. Veselje in poslavljenje je veljalo možu, ki se s priserčno ljubeznijo in stanovitno vdanostjo že dvajseto leto neprenehoma trudi za prid, blagor, duhovno in telesno povzdigo slovenskega naroda, za katerega vse njegovo serce gori in giblje vsaka žilica. Kdor je dvanajst doveršenih tečajev „Novic“ prebral, ali jih prebrati hoče, se je, ali se bo gotovo prepričal, koliko zaslug si je pridobil mož, katerega menimo, v kmetijskem, obertniškem in narodnem oziru. Znano sploh je tudi, koliko je za deželo storil ko tajnik pri kmetijski družbi, pri živinozdravilski učilnici za kmetijske fante, kako se je poslednji čas poganjal za korist dežele in narodnosti slovenske v deželnem zboru itd.

Akoravno so te in take zasluge vsem slovenskim domorodcom dobro znane, so vendar verli naši štajarski bratje v tem Krajnce prekosili, da so serčne svoje čutila in visoko spoštovanje do vrednika „Novic“ dr. Janeza Bleiweisa, očitno in z djanjem pokazali, darovaje mu iz srebra skovano, od znotraj pozlačeno majoliko, ktero so mu po svojih dvanajsterih poslancih pričo nekterih ljubljanskih rodoljubov slovesno zročili dvanajstega prosenca ob treh popoldne v njegovim stanovanji. Majolika je zalo delo ljubljanskega mojstra Šreinerja z lično vinsko tertó na okrog, ob podnožji okoli pa ima lovorov venec. Na stalu

je napis: „Dr. Janezu Bleiweisu v priznanje zaslug za slovenski narod hvaležni štajarski Slovenci leta 1861.“

Z veliko navdušenostjo je sloviti preiskovavec slovenskih starin, čast. g. Davorin Terstenjak, zročevaje mu krasno majoliko, našteval mnogotere zasluge, ki si jih je po vseh slovenskih pokrajinah znani vrednik pridobil; čigar slava toliko bolj raste, kolikor bolj ga skutiijo sovražniki njegoví. — Navdušeni živijo — in slavoklici so sklepali priserčni govor. —

Potem dr. Janez Bleiweis ginjen besedo povzame. Slišati, a kako ponižnostjo blagi gospod vse zasluge, ki se njemu prilastujejo, podpornikom in pisateljem lasti; slišati obljubo njegovo, da bode vse svoje moči do poslednjega zdihljeja svojega življenja daroval v dušni in telesni blagor domovini mili, in se vedno bojeval za vero, cesarja in dom; slišati, da hoče iz sreberne majolike piti zlasti v grenkih in britkih urah, ki mu jih bodo nasprotniki napravljali, vsem pričujočim solze oči zalivajo.

Predaleč bi se razširilo popisovanje, ako bi hotli naštevati zdravico, ki so se napivale poslavljenecu, verlim štajarskim bratom, vsem podpornikom in pisateljem „Novic“ itd.; le v misel vzamemo, kako so merile tudi v to, da smo in hočemo ostati Slovenci serčno vdani veri, ki nas po édino pravi poti vodi, cesarju, ki hoče pravičen biti vsem narodom svojim, in mili domovini, ki nas je rodila in nas živi. Ta namen doseči, si hoče duhovno in svetno slovstvo vedno v lepi edinosti in to uno in uno to podpirati. — Bog! blagoslovi to edinost, iz ktere bo dozorel narodu našemu édino pravi blagor.

Zvečer ob sedmih je bila slovesna beseda v čitavnici, kjer so bili štajarski naši bratje in g. dr. Janez Bleiweis z živimi slave- in živili-klici sprejeti.

A P.

Dopis iz Ljubljane v nekim dunajskim listu svetova, de naj bi se v ljudskih šolah na Krajskim nemšina ko radovoljna tvarina vender le učila, za kar naj bi učniki iz kaciga „fonda“, ali pa iz sklada zadevnih sosesk kak priboljšek dobivali (spet nov davek). — Koliko je nemšina v šolah na kmetih koristila, se je dosihmal vidilo, in kdor je hotel, se je lahko prepričal. — Kaj pa, ko bi se tudi slovensina učila na stroške sosesk ko radovoljna tvarina po Koroškim, Štajarskim, Teržaškim itd. saj po tistih krajih, kateri so bili scasama poitalijančeni ali ponemčeni? Ravnopravnost bi to tirjala in slovensina na slovenski zemlji bi nikomur ne bila odveč. — De se pa k unimu nasvetu vernemo; ali bi ne bilo bolj primerno, delati po osnovi, ktera je bila že nasvetvana, ter tudi po mestnih šolah mladost poprej v maternim jeziku dobro utrditi, kakor sicer ves svet — razun mnogih Slovanov — dela, in še le kje v tretjim razredu se nemšine začeti učiti, in bi tako tudi otroci iz ljudskih šol brez opovere lahko pristopili?

Iz Predoselj. Dragi Naklanci! Zahvalim se Vam, de tudi po odhodu toliko ljubezen proti meni razodevate; vender po svoji navadi odkritoserčno povem, de bi mi bilo ljubši, ako bi se to ne bilo očitno zgodilo. Z Bogam!

J. Raspotnik.

Iz Marburga. 5. prosenca. Božični prazniki so tudi v našem mestu nekoliko lepíh dokazov keršanskega življenja razodeli. Na večer božičnega praznika je napravila gospejska družba prav lepe, zalo razsvitljene in z obilnimi darovi obložene jaslice za uboge otroke, katerih 85 v svoji oskerbi ima. Kakor lansko, so tudi to leto častniki domačega polka Kinski, poslali v ta namen iz Laškega 100 gld. Pa tudi v mestu so gospé in drugi prijateli ubogih tako marljivo darove skupej znašali, da je družba le kar v denarjih 146 gld. skupej spravila, razun tega še pa veliko oblačil in jestvin. Za ves denar so se zopet nakupile oblačila in obutev. Jaslice so bile napravljene v lepi in veliki dvorani grof-Brandiškega grada. Mestjanov se je bilo zbralo veliko, tako da je bila dvorana tesno natlačena.

Pričujoči so bili tudi milostljivi knez in škof, spremljani od mnogih duhovnov, in tukaj bivajoči častniki domačega polka. Po nagovoru duhovnega voditelja družbe so peli otroci božično pesmico, in po opravljeni molitvi so prejeli obilne darove iz rok Njih milosti, prevzvišenega kneza in škofa; v tem so pa gospé jestvine delile med otroke. Po obdaru- vanji so zapeli otroci še eno pesmico, in razšla se je vsa množica v veselji. — Bodi še tukaj našim gospém v čast pristavljeno, da je njih družba tudi adventno spoved in ob- hajilo skupno obhajala. Sv. obhajilo so delili sami Milost- ljivi knez, in po obhajilu so v kaj mičnem in ljubeznivem nagovoru trojno dostojnost družbinske gospé razlagali: kakor žene na strani svojega moža, — kakor matere v sredi svojih otrok, — kakor angela usmiljenja med ubogimi. Mende že dolgo ni nobena pridiga tako do- padla in ginila in tako v spominu in srcu ostala, kakor ta. — Ravno ko to pišem, zvem še drugo zanimivo novico. Včeraj je tukajšnja hranilnica, potem ko je pri očitni službi božji Boga za srečni vspéh prosila, svoje delo pri- čela, in prva vloga — ktera je neki bila? Mestni pred- stojnik opomni hvaležno gospejske družbe in predloži, da prva vloga naj velja tej družbi v prid ubogih otrok, ki jih ona odreja. On sam položi na mizo 20 gld., in povabi prisedne gospode, se vdeležiti dobrega dela. Drug za drugim veselo prilagajo in hipoma je skupaj 100 gld., in gospejska družba je posestnica prvih bukvic marburške hranilnice. Taki začetek naše hranilnice je gotovo Bogu v čast in njej v blagoslov.

Drugi božični kres je bila napravila na večer praznika sv. Štefana rokodelska družba. Radodarnost mnogih mestljanov je tudi tukaj božje Dete z mnogimi darovi obdala. Slovesnost je bila pobožna in vesela ob- enem, kakor pristuje značaju te družbe. Peto se je več pobožnih pesem in govorilo več kratkočasnih govorov, med drugimi so tudi nekteri rokodelci, kakor pastirji oblečeni, božje Dete po pastirsko nagovorili in počastili. Pričujoče je bilo veliko mestne gospode, med njo tudi Milostljivi knez in škof, od več korarjev in duhovnikov obdani. —

Komaj pa so lučice tega kresa ugasnile, so se pri tretjem kresu v duhovščnici lučice prižgale. V krasno razsvitljeni zabavni izbi je ležala prezala božje Dete med rožicami in lučicami, od mnogih božičnih darov obdano. Počastili so tudi ta kres Milostljivi knez in škof s svojo pričujočnostjo, in z njimi vsi počastiti stoljni korarji in več drugih duhovnov; celo iz Celja smo dva prijazna gosta imeli. Govorice v osem jezikih so si tako sledile. Nar- poprej slovenski pogovor treh pastirjev v vezani besedi, ki so darove pred jaslice nesli, v tem ko so peveci od dalječ pastirsko pesem peli. Potem govorica hebrejska — greška — latinska — staroslovenska — nemška (v vezani besedi) — laška — in poslednjič angleška. Med govoricami in po govoricah so se razlegale prijazne pesmi; in k sklepu je bilo srečkanje za pripravljene darove. — Daj nam ljubi Bog še več takih veselih božičnih praznikov čakati in se od leta do leta nad novimi dokazi žive vere in ljubezni do božjega Deteta veseliti!

V Gorici je 11. t. m. prvič na svitlo prišel nov časnik v laškem in slovenskem jeziku: „Lo Specu- latore Goriziano — Goriski Oglednik.“ Vrednik mu je g. Jan. Filli; izhajati ima vsako saboto na celi pol; s političnimi reči se ne bo pečal. V prvem listu je hvale vredno mično slovensko vabilo in tehtin laški spis: Pensiere sull' educazione d'oggidi (misli o dandanašnji odreji).

Razgled po keršanskim svetu.

Svitli cesar Ferdinand in svitla cesarica Ma- rija Ana v Pragi sta v videnski bolnišnici na Dunaji biv- šim sestram sv. Frančiška 3000 gold. podarila za zidanje srednje hiše za to družbo. Cesarska vlada pa je unim

35 sestram, ki so v videnski bolnišnici po deset ali več let bolnikom stregle, po 63 gold. na leto zagotovila.

Afrikanska odprava O. Reinthalerja je 29. listop. srečno dospela v Asvan. O. Bernardino s 3 frančiškanskimi brati je ostal v Šelalu, drugi so se 1. grudnia 1861 proti Hartumu podali. Bog jim daj srečno pot in dober ték v težavnim misijonskim delu.

V bolnišnici v Insbruku je o Božiči na smertni postelji v katoliško Cerkev prestopil protestant Sigismund Dümmler, tiskarsk. stavljavec iz Parskiga, 39 let star. 8. vinotoka u. l. je prišel jetičin v samostan, pa tudi na duši ves mrtzel, ter se ni menil za nobeno dušno opravilo dru- zih katoliških bolnikov. Iz prijazne hvaležnosti do svoje strežnice, usmiljene sestre, je bil tudi on sprejel na vrat svetinjo čistiga spočetja Marije Device, tode s terdnim pristavkom, da Matera Božje ne bo častil. 4. t. m. je bil zlo nepokojin in velikrat je rekel: Ss. 3 Kraljev dan moram domú iti. Silno hudo je kašljal in vidilo se je, da ne more več dolgo živeti. Sestra, ki mu je navadno stre- gla, je mogla tisti večer postrežbo drugi sestri zročiti. Bolnik jo povsod z očmi iše, in ker je ne najde, prosi zjutraj ob 5. da naj k njemu pride. Hitro jo pokličejo. Letá pa meni, da želi le kake navadne telesne potrebe, kar tudi njena namestnica lahko opravi, in pomisli, če bi šla ali ne; vender pa se precej podá proti njegovi postelji. Kaj bi radi? ga vpraša. Nič, nič, je bil odgovor. Rekli ste me klicati, hočete morebiti juhe, jejee, ali pijače? zopet sestra vpraša. Ne, ne, nič tega ne. Kaj pa bi vender radi? zopet ponovi. Nič, nič nočem. Vi govorite, reče bolnik. Sestra je v veliki zadregi, njegove želje vganiti. Posled- njič se ji začne nekaj pozdevati in vpraša ga serčno in naravnost: „Ali hočete v svojih zmotah umreti?“ „Ne, ne.“ odverne neprevidama bolnik z močnim glasom, „po katoliško hočem umreti!“ Vsa razveseljena, pa tudi v strahu, če je to pač terdna resnica, ga sestra še enkrat vpraša: Jeli Vaša resnična volja, katoličan biti? „Je, moja resnična volja je, moram tudi jest Materi Božji ve- selje narediti, ko je ona meni veselje spoznanja storila,“ je bil odgovor. Berž pokliče duhovna, ker bila je nevar- nost, in hitro se vprico bolnikov zmoti odpové, se spové, je obhajan in tudi v sv. olje djan. Vidilo se je nad njim kar precej čudno spremenjenje; poprej tako hudi kašel je na enkrat jenjal, vesel mir in radigovanje se je razširilo po njegovim bolnim obličji, čemur so se vsi čudili. „O zdaj rad umerjem, tako dobro mi še nikoli nikoli ni bilo, kakor zdaj; hvala Bogu in Materi Božji!“ je rekel. Kteri bolnik je mogel k njemu priti, mu je rekel: „Brat, zdaj si tudi jest katolišk.“

Terdno je deržal v desnici britko martro, v leviči svetinjo čistiga spočetja. Proti 11 tistiga dne se je sam v postelji obrnil proti podobi Matera Božje, ki je bila na altariji v sobi, in molil je z različnim glasom: „O Marija, zahvalim te, da si me v svoje varstvo sprejela; le to mi odpusti, da te tako dolgo nisim častil, desiravno sim od tvoje brambe toliko slisal in bral.“ Proti 12 je dušo iz- dihuil, in ss. 3 Kraljev je šel domú — v mater zemljo med obilnim sprevodom svojih tovaršev.

Znamnje sedanjiga časa so med drugim tudi gro- zovitne morije družih, in pa silo pogosti samomori. De take nadzvérske hudobije iz pomanjkanja vere izhajajo, je ravno tako očitno, kakor to, da brezbožno časnistvo neje- vero brez vsiga strahu razširja. Ni davno, kar je bilo tudi „Laibacher-ci“ pridjano naznanilo nekiga dunajskiga lista („K-i“), v katerim se dela z besedami sv. pisma kakor s kuhinjskimi brisavkami. De po takim povabilu list sam ni boljaj, je mende očitno. Kam smo prišli? kam gremo? — Je mar bogokletstvo igrača? —

Sv. 3 kraljev dan so tudi v bogoslovskim vstavu oo. jezuitov v Insbruku god jezikov obhajali. Sv. Oče Pij IX. so namreč še le v pretečenim mescu vinotoka pove-

čeniga duhovna Avgusta grofa Valdburg-Volfegg-a imenovali rimskiga prelata in skrivniga kamernika Njih svetosti. Njegov oče je zmed naj serčniših branilcev katoliških pravic na Virtemberskim. O ti priliki je bil bogoslovski vestav napravil muzikalno, jezično in govorniško besedo ali akademijo, ktere glavna tvarina je bila, novimu prelatu srečo vošiti. Drugo molče, omenimo samo, de poslavljenec je v 16 jezikih sprejel vošila, namreč: v nemškim, latinskim, greškim, hebrejskim, francoskim, laškim, angleškim, rumunskim, madjarskim, hervaškim, holanškim, perzijanskim, sirskim, kaldejskim, arabskim, in spet nemškim. Kaj tacega se da izpeljati le v vestavih, kjer so mladenči iz mnogih narodov, kakor v izvrstnih jezuiških šolah; ali k večimu tudi med Slovani, ki sploh več jezikov znajo in se jih po svoji lastni naučijo, kolikor hočejo, kakor kaže današnji spis iz Maribora.

„Presse“, ki je nedavno po nekim belgiškim listu svetovala, de naj se s cerkvenim ropam državni dolg plača, je mogla žalost doživeti, de ji glasovi njeniga lastniga „škvarta“ zavolj tega dosti hude klofote dajejo. Sicer očitni sovražniki sv. Cerkve dokazujejo nepridnost in spakotake naredbe. — „Gegenw.“ pa pristavlja: Tako očetev (rop cerkveniga premoženja) Avstrii svetovati, zamore le bedak, hinavec ali pa — izdajavec.

Sveti Oče, kakor „Monde“ piše, so Šentjanžev dan rekli srečo vošivšim rimskim častnikom: „Ko vas krog sebe vidim zbrane, mislim na kralja Davida, kteri je bil kakor jest, od svojiga sina oropan, sramotno izdan, ter je imel terpeti potuho, laž in hudobijo svojih sovražnikov. Pa tudi kakor jest, je imel krog sebe serčne možé, ki so zapeljevanju kljubovali ter vprašali: Kam hočeš, de naj bežimo? Jest vam bom odgovoril, kakor David, čas se ni prišel; ali tisti trenutek, ko Absalom pogine, ko za lasé svoje prevzetne glave na drevesnih vejah obvisi, ravno tisti trenutek se bodo prizadevanja in brezbožnosti in potuhe razkadile, in mi bomo skupaj se vernili v okrajine, ki so nam ugrabljene in po naših sovražnikih strahovane. Te okrajine so po vsem svojim obsegu lastine sv. Stola, in ne morem se nar manjšimu delu odpovedati, ker mi ni dopušeno, dedšino sv. Petra oddajati, ki je porokinja za svobodo in samosvojnost namestnika Jezusa Kristusa. Rečem vam z zanesljivostjo: Vernili se bomo v une okrajine, in ako bi tudi jest osebnó ne bil med vami —, bo pa tisti, ki bo za menojo na tem stolu sedel (Pij IX. je to govorec kazal na prestol, ki je za njim stal); zakaj Simon umerje, Peter pa je neumerljiv.“

Namestnik Kristusov v Rimu se je undan primérjal s terpinam Jobam, ko je neki vihar tudi Vatikan stresal. K temu neki katolišk list pristavlja: „Pravični Job, ki je terpel, deš tudi ni grešil, je bil podoba Jezusa Kristusa, Pravičniga v naj višjim pomenu; bil je podoba sv. Cerkve, ki je vedno skušana, vedno preganjana, vedno zaničevana od ljudi — pri vsih dobrotah, ki jih neprenehama v toliki obilnosti od nje prejemajo. Pij IX. je sredina Cerkviniga življenja: on čuti vse bolečine, on je nastavljen vsim vdarcam, kteri zoper Cerkev merijo. Ravno zoper njega so obernjene vse péhanja, in Bog dopuša sv. križevó pot svojimu neprestrašenimu namestniku na zemlji, temu ponižnimu Marijnimu častivcu. Dopustil je satanu (kakor pri Jobu), ga napasti v njegovim posestvu, v njegovih otrocih, v vsim, kar je krog njega; samo tega dosihdob še ni dopustil, de bi se njegove osebe ali njega samiga lotili. Bo li to terpeženje Pravičniga še dalje terpeló in bomo li še naj višji mero prederznosti in hudodelstva vidili? Naj se dogodi, kar koli se dogodi, naše upanje je stanovitno.“ — Znano je, kako goreče so sovražniki sv. Cerkve po časnikih razglašali in razglašajo, de so sv. Oče bolehní, bolni, de čez 3 mesece ne morejo več živeti. K temu neki dopis iz Rima v „Münch. Sonntbl.“ med drugim pravi: Kakor vemo, ljudje imajo vero, de tisti bo še dolgo živel, ki so si ga ljudje

po pomoti mertviga mislili, in de bo tisti čversto zdrav, kteriga so za smert bolniga menili, desiravno se je prav veseliga in zdraviga čutil. Reči moram, če kdaj, de se to nad sv. Očetam prav častljivo skazuje. Ker v tem ko zunanji naj različni listi s prečudno edinostjo pišejo in pišejo, v kako nevarnim stanu zastran zdravja so sv. Oče, imamo v Rimu skorej vsak dan priložnost, se z lastnimi očmi prepričati, kako dobro se sv. Oče imajo, in kako zdraviga in veseliga lica so. Iz serca smejeti sim se mogel, ko sim pred nekaj časom bral iz „Preuss. Kreuzztg.“ posneti list, po kterim je smerti sv. Očeta v 3 mescih zanesljivo pričakovati. O vi dobri gospodje, ali mar s tem svojiga serca skrivno vošila razodevate? Bi li radi, de bi se saj glava Cerkvi razdjala, ker je razdjanje Cerkvine deržave zopet deleč odmaknjeno, desiravno je bilo tako blizo viditi?“

Sveti dan so imeli sv. Oče veliko mašo v stoljni cerkvi sv. Petra. Bili so prav terdni in zdravi viditi, in njih lepi, močni glas se je čisto razločno razlegal tudi po nar daljših prostorih silno velike bazilike. Po svetim opravilu jim je kardinalski dekan v imenu vsih kardinalov navadno novoletno srečo vošil, ter opomnil serčnosti, s ktero sv. Oče tolike britkosti prenašajo, in zagotovil, kako so vsi pripravljeni, vse — tudi življenje dati za Njih svetost in Njih pravice. V odgovoru so Njih svetost med drugim omenili, kako je Zveličar s pogledam, ki stoletja pregleduje, naprej vidil britkosti sv. Cerkve, to vojsko zoper papeštvo, to potuho, ki z neusmiljenim žaljenjem strup hinavšine sklepa; de je pa tudi Zveličar svoj pozemeljski ték s terpljenjem začel in nadaljeval, de vidimo v tem podobo častitljive, desi tudi sovražene Cerkve. Morebiti de nam Bog pripravlja še grenkejši britkosti; dobri naj bi bili pripravljeni na večí poskušnje. Vender nas bo pa poslednjič utolažil z vdanostjo in miram, kteriga nam le On sam zamore dati. Pri tih besedah se je častljivimu papežu glas močno tresel, in solze so mu oči zalivale. Pa tudi med pričujočimi ni bilo suhiga očesa. Nepretresljivo zaupanje v Boga, ki svoje Cerkve nikoli ne bo zapustil, in besede sv. serčnosti so sklepale ogovor.

Francoski poslanec La Valette je po pismu do kardinala Antonelli-a tislal v sv. Očeta, naj kralja neapolitanskiga pregovori, de bi Rim zapustil. Sv. Oče pa so rekli odgovoriti, de sveti Sedež je od nesreče preganjanim knezam vsak čas dajal blagovoljno pribežališe, cesar nihče bolje ne vé kakor cesar Napoleon; La Valette bo pač v poslanskim pismovnišu naletel na rezne opomine, ki so jih Francosko in druge vlade do papeža pošiljale in tirjale, de naj se deržina Bonapartov iz Rima prežene; enako so ondi hranjeni pa tudi odgovori sv. Sedeža, ki tacih tirjanj nikoli ni poslušal, ker si je v dolžnost štel, visoko nesrečo manj občutljivo storiti. La Valette se je nato obrnil do Franciška II. samiga, kteri pa je odgovoril, de ne gre, razun ako mu papež zapové. Sv. Oče pa mladiga kralja močno ljubijo in ga tako milvajo v njegovi nesreči, kakor bi njih lastna bila. V god sv. Stefana so kralj, kraljica in vsa kraljeva deržina kosili pri njih v Kvirinalu. „Gazette du Midi“ tudi to-le pripovedaje. Dan pred sv. Janezam, godam Njih svetosti, so kraljevo napolitansko deržino z velikim kosilam počastili. Preden gredo jest, kralj prav serčno prosi sv. Očeta, naj ma privoliijo, Kvirinal (papežev letni dvor v Rimu) zapustiti in se v dvor Farnese preseliti. Ne, odgovore sv. Oče, tega ne morem privoliti; zakaj ko sim bil v Neapelnu, sim hotel iz ravno tacih vzrokov, v strahu, de bi Vašimu svitlimu očetu zadreg ne napravil, kraljevi dvor zapustiti, in se v poslanski dvor podati; temu pa so se Vaš svitli oče ustavili, so pred me pokleknilí in rekli te-le besede, ki jih nikoli ne bom pozabil: „Sveti Oče! Vaše stanovanje je ali tukaj v mojim kraljevim dvoru, ali pa v Vašim lastnim v Rimu.“ Jest danes enako odgovorim njegovimu sinu — ali tukaj v mojim

dvoru, ali pa v Neapelnu v Vašim bodi Vaše stanovanje. Pri taki pošteni ljubezni se bote Francija in Sardinija za ušesi česale.

V skrivnim zboru 23. grud. so sv. Oče željo izrekli, 23 japonskih mučencov iz reda sv. Franciška in pa zvel. trinitarca Mihaela de Sanctis že skorej med svetnike pristeti.

V Rimu je 40 škofov, 1385 svetnih duhovnov, 2474 mnihov, 1657 seminaristov in vstavskih rejencov, 2032 nun, 288 nekatoličanov, 4226 judov, vsiga prebivavstva 194.587 (vlani 184.049).

Iz Rima pišejo v „Armonio“: Rusija je želela umiriti Poljsko: svetovala je pred malo dnevi sv. Očetu za vikšiga škofa v Varšavi duhovna velike vernosti, pobožnosti in sinovske vdanosti do sv. Sedeža. Letá je mil. gosp. Felinski, vodja katoliške akademije v Petrogradu. Izvolitev mil. g. Felinskiga je bila sv. Očetu vse čisto po volji, ki so ga dans v nalaš sklicanem zboru (konsistoriji) poterdili. ... Morebiti bo kdo to djanje grajal, pristavlja „Armonia“, in bi bil hotel zopervanje in nasprotvanje, dokler bi se druge zadeve ne spreobrnile in ne dovolile. Sv. Oče ne nasledvajo silnih in negotovih potov diplomatiskih. Stori dobro, kadar koli je moč; ta volitev je bila dobra, in poterdili so jo.

Darovi sv. Petra ali za sv. Očeta je „Armonia“ v H. 1860 in 1861 nabrala 1.147.774 lir. Obilni darovi v ta namen in lepi pristavki kažejo nam v veliko tolažilo, de je množica laškiga naroda in njegovo zerno vender še zmiraj dobro in katoliško; ako bi namreč le hudobije in grozovitosti, ki se dan na dan slišijo, pretuhlovali, bi mogli misliti, de je že vse dobro zaterto, de se je Laško spremenilo v razbojsko jamo. V prvi zbirki noviga leta, na pr., bremo med drugimi naslednje darove in pristavke: Vojvoda Emiliano Avogrado 500 lir, proseč posebniga blagoslova za se in za svojo deržino. — Sicilski darovavec, ki je že dal 5.000 lir ob godu presv. Marije D., nam je poslal 1.000 lir, upajoč v bližnjo zmago sv. Cerkve. — Ponovite, o sv. Oče, svoj blagoslov nad mene, mojo deržino, in zlasti nad mojiga pervaorojeniga! 100 lir. — Neki vitez sv. Mavricija 100 lir. — Ex voto (iz obljube): neka oseba, potem ko je po blagoslovu sv. Očeta posebno dobroto dosegla, daruje vsak dan bode. — Deržinska mati, ki želi v rimsko-katoliški veri živeti in umreti, klečeč pred Njih svetostjo prosi blagoslova, de bi se sama in njeni sinovi v pravi veri ohranili itd. itd.

Sv. Oče Pij IX. v posebnim razpisu budijo verne k prizadevanju, de bi se greška cerkev zedinila z latinsko. V ta namen so iz kardinalov izvolili stanoviten zbor za jutrodeželjsko cerkev. — Srečne se zamorejo imenovati bratovšine ss. Cirila in Metoda, ki so že toliko let naprej delale v ta bogoljubni namen.

„Svobodna cerkev v svobodni deržavi.“ V potertenje tega piemonskiga vladniga vodila je piemonska vlada 19. grud. u. l. generalvikarju milanskimu zabranila v veliko semenišo se podati in duhovne posvečevati.

Možje radikalei so pred nekim casom po dnevnikih lagali, de so sv. Oče na neki podobi čistiga spočetja M. D. usizali Passagliatovo glavo zamazati, ki je bila na tisti podobi pritaknjena, so zabavljivo norčevali in pikali zavolj tega, tudi se pravili, de bo malar rimsko vlado tožil. Zdaj pa časniki iz Rima čisto zanesljivo naznanujejo, de se podobna vsak dan lahko vidi cela, kakor je bila: vošijo pa samo, de bi bil tudi izvir (original) svojo glavo ravno tako ohranil. Rovarski listi pa prevec resnico sovražijo in laž ljubijo, de bi svoje nesnazne laži preklicali.

Bolonja je zavolj obilnih hudodelstev kakor razbojska jama. L. 1859 so oznanovavci nove svobode 3—400 jetnikov iz ječ izpustili, ki neprenehama počenjajo nesli-

šane hudobije, akoravno je bilo poslednji čas zopet kakih par stotin potepuhov polovljenih. Omenimo tukaj samo ene. Pred nekimi tedni je galejsk jetnik, ki se je bil z neko vdovo oženil, njeniga tasta do smerti tepel, samo zato, ker se je pritožil, de je nevesta (sinaha) nekaj pozno domu prišla. Na starčevo vpitje priteče taša branit, pa tudi njo grozovitnež s tepenjem vsmeri. Teko po fajmoštra, de bi umirajočima duhovno pomoč skazal, in ko letá morivcu nekaj očita, méro svojih strašnih grozovitost s tem dopolni, de s svojim nožem fajmoštru vratno žilo prereže, ki pri ti priči mertev na tla pade.

Napolitanski kralj Franc II. je poslal osem stolarjev kardinalu Riario za nesrečne prebivavce v „Torre del Greco“, ki so po poslednjim izbruhanjem Vesuvovim škodo terpeli. „Kakor tudi je velika moja lastna nesreča, kakor majhni prihodki, kralj sim, in sim dolžan poslednjo kapljo svoje kervi in poslednji terdnjak svojim narodam;“ pravi med drugim kralj v pismu.

Burbonski odbor v Neapelnu, imenovan „domorodni odbor narodovne straže“, je 8. t. m. razglas razposlal, v katerim se ta „straža“ vabi, de naj pazi na lov Piemončanov; pravi, de Piemončani so se bili naznanili za osvobodovavce, niso pa družiga delali, kakor ropali, in sklene, rekoč: Tovarši! S Piemontam nimamo nič opraviti; spravi naj se, pa naj odgovor da od tega, kar je poropal. Ostanimi mi Napolitanci, rešiti svojo reč itd. (Armonia.)

Francosko. Dopis iz Pariza v „Armonio“ pravi: „Nismo še v sredi zime, in lakota med delavci že strašno razgraja, kar so vsi previdili, razun vlade, in kakor sim vam že pred več ko dvema mesecema naznanil.“

Portugalsko freimaurarstvo je jelo žeti, kar je hudobno sejalo skozi toliko let zapeljevavši in pačivši ljudstvo, ki ga je učilo skozničevati postavno oblast, in zlasti Cerkev. Ministri, ki so zmiraj vedili rovarstvu serčnost dajati, so zdaj rovarstvu pod nogami, ki jih preganja in hujska; ker dolže jih, de kraljevi deržini zavdajajo.

Drobtinice.

Kaj misli Göthe zastran vere? Toliko čislani, visokočeseni, skorej moljeni možak našiga časa je to-le rekel: „Vse dobe, ob kterih je vera gospodarila, so sprelepe, spodbudne in rodovitne za zdaj in za vselej. Nejevera s svojo vednostjo ima le kratko pot, njena vednost je le na pol vednost, njeno prepričanje le na pol prepričanje, njeni sklepi le na pol sklepi, njeno delo le na pol delo, nejeverni človek je le na pol človek s polovično močjo.“ — Kdor je zmote in zblode tega pisavea čislal, naj čišla toliko bolj, kar je on modro in pametno rekel.

Sovražnik. Zveličani Jordanes, veliki poglavar pridigarškiga reda, je bil v neki hudi bolezni zgubil svitlobo eniga očesa. Nato pokliče svoje brate k sebi in jim reče: „Bratje, zahvalite Boga, eniga sovražnika sim že zgubil.“

Beseda duhovnova je trikrat sveta, ker je beseda možá, beseda kristjana, beseda služabnika Kristusoviga in Cerkve. (Sailer.)

Dobrotni darovi.

Za afrik. mis. s Studenca po g. B. bratovskiga denara 20 gld.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. — I —: Smo vse opravili: Dan. je prosta, kakor lani. Spis bo — ne predolg — dobro došel. — V. č. g. S.: List in razjasnilo hvaležno prejeli. — G. B. na St.: Ravno tako veljá.